

「俄語」雜誌叢書

中譯俄小研究

ПОСОБИЕ ДЛЯ ПЕРЕВОДОВ
С КИТАЙСКОГО НА РУССКИЙ

錢誠編

— — — — —
俄語雜誌社出版

6.19

6

俄研究所

「俄語」雜誌叢書

中譯俄小研究

ПОСОБИЕ ДЛЯ ПЕРЕВОДОВ
С КИТАЙСКОГО НА РУССКИЙ

錢 誠 編

俄語雜誌社出版

01259

* 版 權 所 有 *

「俄語」
雜誌叢書

編 者

出版者

地 址:

印刷者

地 址:

中 譯 俄 小 研 究

錢 誠

哈爾濱市中蘇友好協會主辦

• 俄 語 雜 誌 社

哈爾濱市道裡柳樹街五號

哈 爾 濱 市 印 刷 廠

哈爾濱市道外南和街三八號

定價人民幣 5.000元

(松江省書刊出版業許可證松出字第〇〇一號)

1954 年 8 月初版 印數 5.000 (32開45頁57.6千字)

本書內容提要

由於中俄文表達方式和組織結構的不同，某些中文詞譯成俄文時有許多不同的形式和方法。本書選有若干常用詞和短語，多方面敘述了用俄文表達它們的方法。通過本書，讀者一方面可以學習到許多同義的詞和短語，另一方面可以窺探中譯俄的方法。

編 者 的 話

翻譯是一種複雜的創造性的勞動過程。翻譯的目的是要把原文的內容完善地用另一種文字表達出來，因此，所譯的就不應該只是原文的詞句或文法關係，而更重要的應該是它的內容。由於每一種語言都有其獨特的語法、詞彙、及表達方法等等，所以爲了真正完成翻譯的任務，在許多情形下就不得不改變原文的結構、句中成分的關係和某些用詞。因此，想要找出一個適合於各種情況的翻譯公式，這可以說是不可可能的。編寫這本小冊子的目的也絕非企圖找出一套中譯俄的成規，它只是要通過一些例句說明翻譯時必須掌握原文的內容，在用詞造句上應該有一定的靈活性，不應該拘泥於一詞一句。

這裡所收集的十七篇都是從一九五一年三月到一九五三年十二月之間陸續在“俄語”雜誌上發表過的。各篇之間並沒有甚麼聯系。爲了便於初學俄文的同志們參考，今天“俄語”雜誌社把它們收集在一起出版。在內容上，由於時間的關係，除個別地方有些修改外，基本上還是按原來發表的樣子。次序基本上也是按原發表時間的先後排列的。這裡所舉的例子一部分是由書報雜誌上摘下來的，一部分是編者自己譯的；各句的譯法都只是用來說明問題，並不是非如此譯不可；同一句話，可能有很多表達方法。

由於個人能力有限，這裡免不了有許多不妥當甚至是錯誤的地方，希望讀者們不客氣地予以指正。

1954年8月1日

目 錄

1. „心” 的譯法.....	1
2. „簡直” 的譯法.....	6
3. „平常” 的譯法.....	8
4. „意思” 的譯法.....	13
5. „問題” 的譯法.....	18
6. „差不多” 的譯法.....	23
7. „錯” 和 „不錯” 的譯法.....	28
8. „關係” 的譯法.....	33
9. „態度” 的譯法.....	39
10. „使” 和 „用” 的譯法.....	45
11. „完全” 的譯法.....	56
12. „進行” 的譯法.....	61
13. „經過” 的譯法.....	67
14. „表現” 的譯法.....	72
15. „以前” 和 „以後” 的譯法.....	77
16. 數字的表現方法	86
17. „長” 字的說法.....	93

中譯俄小研究

1 „心“ 的譯法

„心“本是指心臟而言，但是我們却把它用作各種不同的意思。同樣地，在俄文中也有這種情形。Сердце 一詞除了其本義 „心臟“ 之外，也有許多引伸的用法。而且在這些用法中有許多和國語中 „心“ 的引伸用法是一致的。

雖然如此，俄文的 Сердце 畢竟還不是完全可以譯成 „心“ 的。例如把 Иметь сердце на кого-нибудь (對某某人生氣，或怨恨) 譯成 „對某某人有心“，或把 с сердцем (憤怒地) 譯成 „誠心地“，當然都不對，同時國語中的 „心“ 也不是經常可以譯作 сердце 的。例如費心，留心等等，很明顯地不可以譯作 тратить сердце 或 оставить сердце。現在就舉出一些例子說明一下 „心“ 字的譯法。

1) 用作 „心臟“ 的意思，或指前胸心臟部而言，可以譯作 сердце。

1. 你摸一摸，看我的心跳得多麼厲害。

Пощупайте, пожалуйста, как у меня сердце сильно бьётся.

2. 他有心臟病，心臟肥大。

У него сердечная болезнь—ожирение сердца.

3. 知道這件事以後，我高興得心都要跳出來了。

У меня забилось сердце от радости, когда я узнал об этом.

4. 我不撒謊，捫心自問，我的行為是正大光明的。

Я не вру. Положа руку на сердце, могу сказать, что я поступил честно.

5. 他痛得把手按在胸前了。

От боли он прижимал руку к сердцу.

2) 用作抽象的“心”的意思，一般指人的思想感情或記憶而言時，也可以譯成 сердце（有時候也可以譯成 душа）。

1. 我是說得心裡的話。

Я говорю о том, что у меня на сердце. (或 на душе)

2. 無論甚麼無聊的事他都記在心裡。

Он принимает к сердцу каждую безделицу.

3. 她把他的話都銘記在心裡了。

Слова его она сложила в сердце.

4. 她並沒有很好地把這些話放到心裡去。

Она не очень принимала к сердцу эти слова.

5. 嘴裡說甚麼，當然心裡也便是在想甚麼。

Что на сердце, то и на языке. (Что на душе, то и на языке. 也可以)

6. 蘊於心者，亦必然會形於面。（心裡想甚麼，臉上便會表現出甚麼來。）

Что в сердце варится, на лице не утаится.

7. 一想到這件事情，心裡就難受。

Одна мысль об этом сжимает сердце.

8. 以心傳心（心心相印）。

Сердце сердцу весть подаёт.

3) 同樣用作引伸的意思，表示人的心地，喜好和感情時可以譯作 душа（有時也可以用 сердце）。

1. 我只是在心裡暗自高興。
Я только тайно радуюсь в душе.
2. 他那個人居心險惡，所以和他來往可得要留心些。
У него тёмная душа, так что с ним держи ухо востро.
3. 他的心地很善良。
У него добрая душа. (或 у него доброе сердце.)
4. 我把心裡的話全都傾吐給你了。推心置腹。
Я открыл вам всю свою душу. Вся душа нараспашку.
5. 你這樣作很好，這才稱他的心哩！
Хорошо, что вы так сделали, — это ему по душе.
(也可以說: Это ему по сердцу.)
6. 他一心一意地要成一個作家。
Он всей душой желает стать писателем.
7. 我真是從心裡被他善意的勸告所感動了。
Я до глубины души тронут его добрым советом.
8. 我想和你談談心腹話。
Я хочу с вами поговорить по душе.
9. 在這種遊戲之後我覺得身心都很爽快。
После такой игры я чувствую себя бодро душевно и физически.

4) 在許多情形下“心”字應該譯成 сердце, душа 以外的字。例如:

1. 他的事情真使我費了不少心。
Он причинил мне много хлопот.

(費心費心!)

Большое спасибо! Очень вам благодарен!)

2. 他這個人心眼兒很小，很愛生氣，從來也不原諒別人的錯誤。
У него очень узкая натура (或 ограниченная натура), любит сердиться и никогда не прощает чужих ошибок.
3. 她雖然沒有說什麼，但早已經心中默許了。
Хотя она ничего и не сказала, но она давно уже согласилась в душе.
4. 他的心眼兒很快，只要說一句話，他立刻就明白了。
Он человек понятливый. (或者說 умный) Скажешь одно слово, он сразу поймет, в чем дело.
5. 這他可不是無心做的，而是早就成心這樣做的。
Это он сделал нечаянно, а с заранее обдуманным намерением.
6. 我簡直不曉得他安得甚麼心。
Я просто не могу понять, какая у него мысль.
7. 他們彼此心會了，我們却甚麼也沒懂。
Они поняли друг друга без слов, а мы ничего не поняли.
8. 請原諒我，我這是無心中說出來的。
Простите, это у меня сорвалось с языка нечаянно.
9. 他們大夥兒一心是要破壞這件事情。
Они сообща стараются портить это дело.
10. 不知道爲甚麼，今天總是沒心工作。
Почему-то сегодня у меня совсем нет настроения работать.

11. 我真難心去申斥他，這並不是他的過錯。

Мне тяжело сделать ему выговор, ведь в этом деле виноват не он.

12. 他提出這個意見顯然是別有用心的。

Он выдвинул это предложение явно со скрытым намерением. (或 Его предложение явно преследует иные цели.)

13. 你應該經常地把這句話記在心裡。

Вам надо всегда иметь это в виду.

14. 我終於把我內心的願望向他說明了。

Наконец я открыл ему моё истинное желание.

15. 我們衷心感謝你的誠心幫助。

Мы сердечно благодарим вас за вашу истинную помощь.

5) 其他還有許多帶有 „心“ 字的詞，它們的譯法當然就更不能拘泥於 „心“ 這一個字了。例如：擔心，掛心可以譯成 беспокоиться，關心可以譯成 заботиться，灰心可以譯成 упасть духом，多心可以譯成 сомневаться，多疑的 мнительный 或 不信任的 недоверчивый 等等。

1. 他非常擔心他兒子的將來。

Он очень беспокоится о будущем своего сына.

2. 我很了解，這件事是叫你掛心的。

Я хорошо знаю, что это дело беспокоит вас.

3. 得到這個通知以後，他完全灰心了。

Получив это сообщение, он совсем упал духом (或 он впал в полное отчаяние.)

4. 組織上非常關心我們。

Организация очень заботится о нас.

5. 他很多心，甚麼事都要向他解釋清楚。

Он недоверчивый человек, поэтому надо обо всём объяснить ему подробно.

2. „簡直“ 的譯法

一般地說，„簡直“可以譯成 прямо. 即由 прямой (直的，單純的，直接的) 而來的副詞。這個詞不但在其原意上與 „簡直“ 相同，而且在其許多引伸的用法上也相同。所以 „簡直“，在許多情形下可以譯作 прямо.

但是畢竟 прямо 和 „簡直“ 二者的意思範疇並不是完全一致的，如果把 Критика попала ему прямо в глаз. (批評恰恰是針對着他，正說中了他的痛處) 譯成一直落到他眼裡了，便使人莫明其妙了，現在就舉例說明一下 „簡直“ 的譯法。

- 1) 用作 „一直地“，„不曲折地“，„直接地“ 的意思時，可以譯成 прямо.

1. 簡直走吧，而後再往左拐。

Идите прямо, потом сверните налево.

2. 如果順着這條街簡直走，我們能走到那兒去呢？

Если прямо идти по этой улице, — куда мы придём?

3. 這條路簡直通火車站。

Эта дорога ведёт прямо на вокзал.

4. 我們簡直就從第五章開始讀吧。

Начнём читать прямо с пятой главы.

5. 我就叫我的朋友簡直地到你那兒去吧，好不？

Я отправлю моего друга прямо к вам. Хорошо?

2) 用作 „直接了當地“, „實在是“, „不客氣“ 等等意思時, 也可以譯成 прямо.

1. 我要把我所見到的簡直地都說出來。

Я прямо буду говорить обо всём том, что я видел.

2. 我簡直不知道怎麼辦好。

Я прямо не знаю, что делать. (或 Я прямо не знаю, как мне быть)

3. 這簡直奇怪極了, 到現在為止, 我連想都沒想到。

Это прямо удивительно: до сих пор я даже вообразить не мог.

4. 他的行為簡直地使我驚訝了。

Я прямо поражён его поступком.

5. 你應該把問題簡直、明確地提出來。

Вы должны поставить вопрос прямо и ясно.

6. 他簡直向我提出了挑戰。

Он обратился ко мне с прямым вызовом.

7. 他簡直是天才, 我們大家都很尊敬他。

Он прямо гений. Мы все его уважаем.

8. 這一年來, 他的成就簡直是非常驚人的。

Его успехи за этот год прямо-таки замечательны.

3) 在俄文中不譯作“прямо”而應用另外的字來代替的。

1. 他簡直是個糊塗虫, 甚麼事也不懂。

Действительно у него нет царя в голове, —ничего не понимает.

2. 這樣的懦弱是不可以原諒的, 簡直是小孩子。

Непростительна такая слабость—это просто детство.

3. 聽到了這個以後，羞得他滿臉通紅，簡直不知往那兒藏好。
Услы́шав э́то, он весь покрасне́л от стыда́, и просто не зна́л куда́ дева́ться.
4. 我簡直是全心全意感激他，假如沒有他的幫助，我早就不在世上了。
Пра́во, я благода́рен ему́ от всей ду́ши. Не́ было бы его́ по́мощи, меня́ бы давно́ не́ было на све́те.
5. 你看這叫甚麼事？簡直是又可笑又可憐。
Что же вы́шло?! Пра́во,—сме́х и жа́лость.
6. 這是甚麼意思？他簡直把我看成三歲小孩子了。
Что э́то значи́т? Он просто рассма́тривает меня́ как трёхле́тнего ма́льчика.
7. 這兒都是自己人，你就簡直地全說出來吧。
Зде́сь лю́ди свои́, так что вы скажи́те все́ откро- ве́нно.
8. 簡直看着都不忍心，我那裡還能自己去作。
Да́же и смотре́ть на такое́ де́ло мне бо́льно. Как я ещё могу́ сам э́то де́лать.
9. 這哪裡是湯？簡直是粥！
Э́то же не суп, а просто ка́ша кака́я-то.

3. „平常“ 的譯法

„平常“也是一個很平常的詞。一般說來可以譯作 *обыкно- венный, обычный* (或 *обыкновенно, обычно*)。但是國語中的 „平常“ 的用法，却遠非這幾個字所能包括的。現在就把它介紹一下。

- 1) 表示 „普通的“, „一般的“, „不是特殊的“ 的意思時, 可以譯作 *обыкновенный* 和 *обычный*.

例如:

1. 平常人一天走不了一百公里路。
Обыкновенный человек не может пройти в день 100 километров.
2. 平常人是做不到這一點的。
Обыкновенный человек не сможет сделать этого.
3. 我今天比平常更格外地寂寞。
Я сегодня скучаю более обыкновенного.
4. 失業、自殺、竊盜和強搶, 在資本主義國家裡是平常的現象。
Безработица, самоубийство, воровство и грабёж — это обычные явления в капиталистических странах.
(或者用 *обыкновенное явление*. 也可以)
5. 從前火車誤點是很平常的事情, 現在幾乎沒有這種現象了。
Раньше опоздание поезда было обычным явлением, теперь же такого явления почти не наблюдается.
6. 這些材料都是他在平常讀報時收集的。
Все эти материалы он собирал во время обычного чтения газет.

- 2) 表示一種時間性的概念, 表示經常繼續, 反復的意思時, 可以譯作 *обычно*. 例如:

1. 他平常不大愛和別人談話。
Он обычно не любит разговаривать с посторонними.

2. 他平常不大努力工作。

Он обычно не старается в работе.

3. 他平常不去看電影，只是星期六有時去，而且也不是總去。

Он обычно не ходит в кино; разве только по субботам, да и то не всегда.

4. 他平常讀報毫不用心，所以他對時事也沒有個正確的瞭解。

Он обычно читает газеты очень невнимательно, и поэтому у него нет ясного представления о современных событиях.

5. 他平常不經常的用功，所以考試的時候要坐到半夜。

Он обычно систематически не занимается, и поэтому во время экзаменов сидит до глубокой ночи.

6. 他平常對別人好，所以他有甚麼需要的時候，大家都願意幫助他。

Он обычно хорошо относится к людям, поэтому когда он в чём-либо нуждается, все охотно ему помогают.

3) 表示平凡，不突出，普普通通的意思時可以譯作
посредственный, заурядный, дюжинный, 例如：

1. 他打籃球打得怎麼樣？打得好嗎？他打得平常，不能算好。

Как он играет в баскетбол? Хорошо играет? Он играет посредственно. Нельзя сказать, что хорошо.

2. 他的工作能力雖然平常，但是他對待工作却很認真，所以錯誤很少。

Хотя у него заурядная способность, но он очень серьёзно относится к своей работе, и поэтому у него ошибок мало.

3. 好好看看吧，這不是那種平常貨色。

Хорошенько посмотрите. Это не какие-нибудь дрянные товары.

- 4) 表示一般有工作的平常日子，不是節日或假日的意思時可以譯作 **будничны́й** 或 (**будни**)，例如：

1. 平常我們工作八小時，星期六四小時，星期日整日休息。

В будничные дни (или в будни) мы работаем по 8 часов, по субботам 4 часа, а по воскресеньям отдыхаем целый день.

2. 工作的時候她穿平常衣服，星期日便換上出門的衣服。

Для работы она надевает будничное платье, а в воскресенье переодевается в выходное.

- 5) 表示質量還不錯，中等的意思時，可以譯作 **ничего**，例如：

1. 他學習的成績怎麼樣？平常，算是中等學生吧。

Какова его успеваемость в учёбе? Учится он ничего, средний ученик.

2. 他穿得怎麼樣？平常，不能算很好。

Как он одет? Одет он ничего. Но нельзя сказать, что очень хорошо.